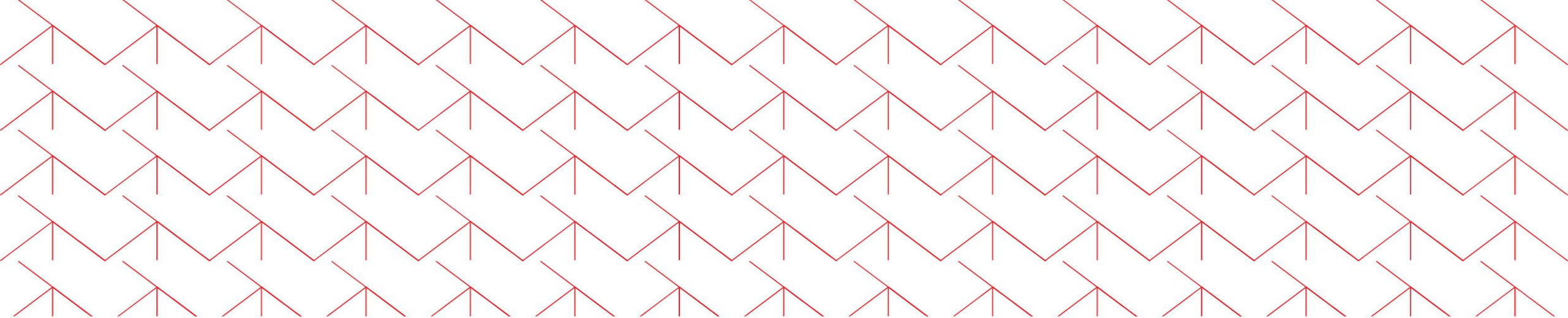

BONDENS NETTVERK I RINGSAKER

V/HANNE ØSTBY VELURE

ERFARINGER FRA BONDENS NETTVERK

1. APRIL 2025

Ringsaker
kommune

Bakgrunn

- Å være gardbruker er et interessant og krevende yrke!
- Sårbar arbeidssituasjon
- En husdyrbonde fritas ikke for ansvar selv om vedk er sykmeldt
- En gardbruker er som folk flest og vi opplever alle tunge perioder.
- Ønsket å etablere et tilbud om hjelp rettet mot gardbrukere og pårørende når spesielle utfordringer eller personlige kriser oppstår.
- Ønsket å redusere terskelen for å be om hjelp og snakke om det som kan oppleves som vanskelig.
- Ønsket å redusere terskelen for å tørre å bry seg
- Bondens nettverk kan aldri nå alle, ivareta enhver situasjon eller være istedenfor det ordinære helsevesen. Det skal imidlertid bidra til å forebygge psykisk uhelse i landbruket og et tilbud om et nettverk for bonden i vanskelige tider. Nettverket bør bestå av ulike aktører som kan bistå med dette

Etablering av Bondens nettverk

BN i Ringsaker har bestått siden høsten 2019. Utgangspunktet var Tryggere sammen i regi av faglaga.

- Styringsgruppe består av:
 - Faglag, veterinær, psykisk helse i RK. Landbrukskontoret v/Hanne Østby Velure som prosjektleder.
- Ressursgruppe bestående av landbruksrelaterte aktører:
 - Tine, Nortura, Strand Unikorn, Sparebanken 1, NLR, faglag, brann, politi, kommunelege, Mattilsynet.
- BN består av tre kontaktpersoner. Benytter ressursgruppa og evt. andre aktører i henhold til situasjonen, (som er i nettverket), etter samtykke fra den det gjelder. Det er vurdert om antallet kontaktpersoner skulle økes, men pr dags dato er det ikke gjort.

Eablering av Bondens nettverk

- Eableringen ble ikke politisk behandlet, men det politiske miljøet ble orientert om Bondens nettverk.
 - anser det å jobbe med Bondens nettverk og velferd for gardbrukere i kommunen som en del av vårt arbeid ved landbrukskontoret
- Prosjektet er nå avsluttet og arbeidet videreføres som en del av landbrukskontorets ordinære arbeid.
- Det er flere måter å organisere BN på.
- For noen kommuner er det mest riktig å
 - Samarbeid med andre kommuner
 - Mens Ringsaker har valgt å drifte BN alene (500 søker PT)

Bondens nettverk i Ringsaker

BONDENS NETTVERK

Det er alltid hjelp å få

En bonde har et stort ansvar hver eneste dag. For alle bønder kan det oppstå en situasjon eller en enkelthendelse som gjør at det er vanskelig å håndtere alt alene. Da kan man få hjelp!

Vi er tilgjengelig for deg — ta kontakt med en av oss!

LANDBRUKSKONTORET
v/Stein Inge Wien - tlf 480 92 874

VETERINÆRVAKTA
v/ Syver Kyllingstad - tlf 480 98 770

PSYKISK HELSE, KOMMUNEN
(8-15.30) - tlf 62 33 52 20

FOR ØYEBLIKKELIG HJELP:
BRANN 110 – POLITI 112 – SYKEHUS 113 – LEGEVAKT 116117

BONDENS NETTVERK

Det er alltid hjelp å få

Vi er tilgjengelig for deg — ta kontakt med en av oss!

LANDBRUKSKONTORET
v/Stein Inge Wien - tlf 480 92 874

VETERINÆRVAKTA
v/ Syver Kyllingstad - tlf 480 98 770

PSYKISK HELSE, KOMMUNEN
(8-15.30) - tlf 62 33 52 20

FOR ØYEBLIKKELIG HJELP:
BRANN 110 – POLITI 112
SYKEHUS 113 – LEGEVAKT 116117

[illegible]

- Sendte ut info. skriv, plakat og magnetbrikke til samtlige gardbrukere i kommunen
- Sendte ut plakater til legekontorer, regnskapskontor, banker, servicetorget i kommunen og andre bedrifter og organisasjoner som kunne ha nytte av å vite om prosjektet og der gardbrukere ofte samles. Ikke glem skolene.
- Informerte via media, Landbruker`n, nyhetsbrev, fagmøter, nettsider, kaffeprat m.m. BN er tema på nesten samtlige møter vi arr. Presse møte.
- De som har sagt ja til å stå med sine tlf.nr. på plakaten har taushetsplikt over tredje person.
- Plakaten ble sendt ut på nytt i 2023
- <https://www.ringsaker.kommune.no/bondens-nettverk-i-ringsaker.6264676-407789.html>

ETTV
Stein Inge Wien, Lars Geiran Kjetthagen fra Psykisk helse Ringsaker kommune, gardbruker Lars Opsal Jr for faglaga i Ringsaker, prosjektleder Hanne Østby Velure, gardbruker Per
landbrukssjef
påtroppende

- Bønder liker ikke å be om hjelp

• LEGESENTERET PÅ NES

• POLITIKERNE OG BUDSJETTET

Viderefører tilbudet: - Har vi reddet bare en person ser vi på det som vellykket

HJØRPET

VIDEREFØRES: Bondens nettverk var opprinnelig et treårsprosjekt, men nå videreføres det uten tidsbegrensning, selv om nytteverdien av tilbudet ikke lar seg måle konkret. Men landbrukssjef Stein Inge Wien (f.v.), Maren Grini i Veldre bondelag, prosjektleder Hanne Østby Velure og veterinær Syver Kyllingstad er ikke i tvil om at nettverket har noe for seg. Foto: Frank Morgan Bakken

Erfaringer

- Ingen tilfeller er like og det som kan være nøkkelen i et tilfelle er def. ikke løsningen i et annet tilfelle og grad av oppfølging er situasjonsbetinget.
- Hvem får vi henvendelser fra? Ektefelle, slektninger, nabo, veterinær, kollegaer, veiledningstjenesten, Mattilsynet.
- Vi tar også kontakt når vi av ulike grunner blir bekymret
 - Hva er terskelen for å ta kontakt og hvordan gjør vi det?
- Ikke mange henvendelser og ingen liste på landbrukskontoret, - noen er allerede innenfor et system.
- **Det er ikke veldig arbeidskrevende.** Samarbeidet med psykisk helse i kommunen har fungert strålende og vært en suksess faktor😊
- Viktig at vi som jobber med Bondens nettverk også har et nettverk
- Må være flinke til å lytte
- Når ikke alle, vi må kjenne vår begrensning
- Hvor mange i Ringsaker? Vet ikke og det er uinteressant.

Erfaringer

- Mange positive tilbakemeldinger
- Det har blitt lettere å snakke om det som er vanskelig og terskelen for å bry seg har blitt lavere. Spesielt så vi det i år, med tørke og mye nedbør.
- Har prosjektet bidratt til å senke terskelen, så er det kjempemessig!
- Opplever at bygdemiljøene bryr seg – fantastisk!
- Ikke gjør det for komplisert, men ha fokus på hva dere ønsker med nettverket.

Dette handler mye om å fjerne «skammen» ved det å ha det vanskelig, tørre å bry seg og senke terskelen for å be om hjelp!!!

Jeg tror vi er på god vei 😊!

BONDENS NETTVERK

13 års erfaring og vegen videre i Tolga kommune

Kjersti Ane Bredeesen
Landbruks- og næringssjef

Anne-Mari Stenseth
Konsulent landbruk og «bedre halvdel på kontoret»

ØSTLENDINGEN | ONSDAG 19. FEBRUAR 2014 | NYHETER 21

Alvdøler hedret for bussvett

Mandag ble elevene ved Alvdal ungdomsskole hedret for sitt bussvett.

MAIL HAGEN RØE
mail.hagen@ostleendingen.no
915 18 187

I seks uker har elever ved Alvdal ungdomsskole hatt ekstra fokus på bussatferd sammen med 22 andre grunnskoler i fylket.

Av de 23 skolene er det tre skoler som har bemejret seg positivt, sier Marianne Mittel Solbråa fra Trygg Trafikk Hedmark, deriblant Alvdal. Hun påpeker at å kjøre buss med borte skal være like selvfølgelig som å kjøre bil med borte. - Vi har tro på at kunnskap og fokus er viktig i trafikksikkerhetsarbeidet, sier Mittel Solbråa. Hun tok derfor initiativ til en Bussvettkampanje, og sammen med Trygg Trafikk deltok Statens vegvesen og Hedmark Trafikk i samarbeid med busselskapene.

- Med et godt skole- og foreldresamarbeid, er det lettere å få elevene til å skjønne at vi gjør dette fordi vi bryr oss. Vi vil ikke miste noen i en trafikkløkke her i Hedmark, sier hun.

PREMIE: Elevene ved Alvdal u-skole fikk overrakt diplom og bussatt verd 6.000 kroner av Marianne Mittel Solbråa. **FOTO: PRIVAT**

ER DER FOR BØNDENE: Bønder i Tolga kan kontakte hvem som helst av disse og flere til hvis de føler problemene begynner å vokse dem over hodet. Helst før. Foran fra venstre Marius Eggen fra Tolga bonde- og småbrukerlag, Stig Brevdal Lien fra Vingelen Bonde- og småbrukerlag, Peder Langen fra Tolga Bonde- og småbrukerlag og prosjektleder Bondens nettverk Tore Jevnaker fra Norsk landbruksrådgiving Nord-Østlandet HMS-temanett. Bak fra venstre Anne-Mari Stenseth og Kjersti Ane Bredeesen fra Tolga landbrukskontor, Geir Nymoen fra Vekstra, Grete Næstebø fra Time, Rolf Høstad Sparebanken Hedmark, Synnøve Narjord fra Nav, Jostein Røse fra Mattilbygnet, veterinær Jan Inga Holmøyen, Elin Eggen fra psykiatrispesenstol, Tolga, Jan Håkon Jordet fra Time og lensmann i Tolga og Os Ole Friskvik.

FOTO: TORE S. NASMUSSEN

Bondens nettverk står klar for å støtte bønder som har problemer

Står sammen for bonden

Fra nå av skal alle instanser, fra slakter til banken, være med å gi bondene i Nord-Østlandet et sikkerhetsnett.

Tolga har jobbet en del med dette før prosjektet startet nylig, som prosjektleder Tore Jevnaker fra Norsk landbruksrådgiving Nord-Østlandet HMS-temanett. De andre kommunene er stort sett klar, men det mangler noen endring.

- Forhåpentlig er det i høls innen våren, sier han.

Ta tak før krisa

Bønder jobber ofte for seg selv og har ikke alltid et nettverk rundt seg som kan fange opp når noe går galt. Målet med Bondens nettverk er å kunne ta tak før det ender i konkurs eller dyrtreagedier.

- Vår visjon er å ta tak i det før det blir krisa, sier Jevnaker. Derfor har de med seg alle som har jevnlig kontakt med bondene i nettverket. All fra slakter og innkjøper til bank og kommunen.

Tanken er at det blir en del i nettverket. Bonden, fatter han, eller han kan kontakte alle problemene holder seg opp. Det er særlig i store som kontakt. Føler bonden som kontakt, sier Jevnaker. Men som kontakt, sier Jevnaker. Men som kontakt, sier Jevnaker.

Banken ikke kan ringe HMS-folk

Jevnaker sier at banken ikke kan ringe HMS-folkene, men at de kan ringe HMS-folkene. Han sier at banken ikke kan ringe HMS-folkene, men at de kan ringe HMS-folkene.

MS sørger å spørre

I tillegg skal nettverket beredte seg på å spørre om det blir viktig store saker det går galt. Jo før vi kommer inn jo bedre.

Tore Jevnaker
leder Bondens nettverk

MS sørger å spørre

I tillegg skal nettverket beredte seg på å spørre om det blir viktig store saker det går galt. Jo før vi kommer inn jo bedre.

Tore Jevnaker
leder Bondens nettverk

MS sørger å spørre

I tillegg skal nettverket beredte seg på å spørre om det blir viktig store saker det går galt. Jo før vi kommer inn jo bedre.

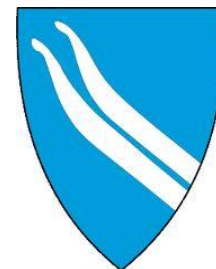
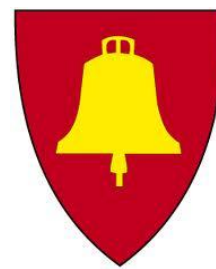
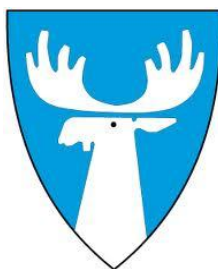
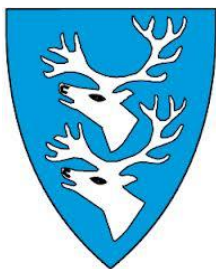
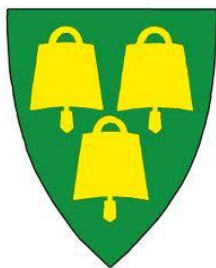
Tore Jevnaker
leder Bondens nettverk

BONDENS NETTVERK I NORD ØSTERDALEN

-nettverk av aktører som kan bistå bonden når spesielle utfordringer eller personlige kriser oppstår

Landbrukets HMS-tjeneste
• helse • miljø • sikkerhet •

Nystartet nettverk til bondens beste

OMFATTENDE NETTVERK: Brorparten av aktørene i bondens nettverk, Tolga. Foran prosjektleder Tore Jevnaker, Anne-Mari Stenseth, Tolga landbrukskontor, Kjersti Ane Bredesen, Tolga landbrukskontor, Jan Håkon Jordet, Tine, Peder Langøien, Tolga bondelag, Atle Fiskvik, politiet og Geir Nymoen, Vekstra. Bak: Elin Eggen, psykiatritjenesten, Synnøve Narjord, Nav, Grete Nesteby, Tine, Roar Hokstad, Sparebanken Hedmark, Jan Inge Holmøyen, veterinær, Jostein Riise, Mattilsynet, Stig Brevad Lien, Vingelen bondelag og Marius Eggen, Tolga bonde- og småbrukerlag.

Er det bønder i regionen

nettverk».

«Dette skal være et lavterskel-

«Så må vi legge til at det ikke er absolutt alle vi klarer å hjelpe. Men jo før en søker hjelp for det

så godt det lar seg gjøre. Får problemer lov til å utvikle seg over tid, blir det gjerne et konglomerat

Formannskapet gir 30.000 kroner

OS: Formannskapet i Os har enstemmig vedtatt å gi 30.000 kroner i arrangementsstøtte til skiskytterkonkurransen i mars. Det er idrettslagene i Røros og Os som sammen skal arrangere norgescup og norgescup-terkapet som går av stabelen på Hummelfjell TOS Arena i helga 7.-9.mars i år.

De 30.000 kronene som det er søkt om i støtte, skal gå til innkjøp av premier og andre tjenester fra næringslivet i kommune. Det er et stort arrangement med en arrangørstab på oppunder 200 personer, og 7-800 deltakere og besøkende hver dag.

Primærnæring i kommunestyret

RØROS: Reidun Roland i Røroslista vil gjerne at primærnæringene i kommunen skal få tid i kommunestyret.

Hun peker på at mange har blitt invitert til å informere om hva de holder på med - noen flere ganger.

«Primærnæringene har enda til gode å bli invitert - de er grunnlaget for stor og mangfoldig aktivitet i vår kommune. Derfor spør jeg ordføreren når han vil rydde plass for dem i et kommunestyremøte, skriver Roland i et brev til ordfører Hans Vintervold.

Får bruke skuter på langfredag

TUFSINGDALEN: Tufsingdal Narbuvoall utvikling har fått tillatelse til å bruke snøskutere i forbindelse med fiskekonkurransen på Siksjoen.

Tillatelsen gjelder langfredag i påska 2014, 2015 og 2016. Det var dissens i formannskapet om tillatelsen skulle gjelde kun transport av utstyr og funksjonshemmede,

«Klatreveggen og gummistøvle»

- Bondens nettverk som en mulig klatresele..

BONDENS NETTVERK

TOLGA
KOMMUNE

En bonde har et stort ansvar hver eneste dag. For alle bønder kan det oppstå en situasjon eller en enkelthendelse som gjør at det er vanskelig å håndtere alt alene. Da kan man søke hjelp!

VI KAN HJELPE DEG- TA KONTAKT MED EN AV OSS!

TOLGA LANDBRUKSKONTOR

ANNE-MARI STENSETH: 62 49 65 13
KJERSTI ANE BREDESEN: 481 01 991

LENSMANNSKONTORET

V. FINN HILMARSEN: 964 47 912

TOLGA OG TYNSET BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

V. GRIM JARDAR AASGÅRD: 913 29 668

TINE

V. ØRETE NESTBY 911 39 587

TOLGA BONDELAG

V. PAUL BRENNMOEN: 806 20 318

VINGELEN BONDELAG

V. LINDA MERKESDAL: 938 97 771

NAV

55 55 33 33

VETERINÆR

V. JAN INGE HOLDYMOEN: 907 60 887

FJØRFELAGET

V. PER ARNE AASJØJELTEN: 80 10 28 91

FAMILIEVERN-KONTORET- TYNSET

488 171 80

MATTILSYNET

V. INGRID SANDANGER 9188332

INNOVASJON NORGE

V. TOM-ARILD FREDRIKSEN: 908 29 088

NORSK LANDBRUKSRÅDGIVNING

TORJEVNAKER: 468 62 915
VIDAR WESTUM: 911 56 085

VEKSTRA NORD ØST

V. ØIER NYMOEN: 82 78 08 37

DYRETRANSPORTØR NORTURA

V. PER ERIK AASEN: 907 68 432

TOLGA - OS SPAREBANK

V. ODD RUNE ENGET: 462 00 668

SPAREBANKEN 1 ØSTLANDET

V. ROAR HOKSTAD: 809 62 489

LANDBRUKSTJENSTER

V. JAN KLEMMETVOLD: 82 47 14 26

PSYKIATRITJENESTEN TOLGA

V. ELIN EGGEN: 474 78 118

TOLGA LEGEKONTOR

V. BARBRØ MESTVEDTHAGEN RYEN: 82 48 86 01

INSEMINØR

V. JAN INGE HOLDYMOEN: 907 60 887

GLOMMEN SKOGEIERFORENING

V. ERLING BIRØER SEMMINGSEN 913 88 408

RØROS SLAKTERI

STIG STORSTY 47600449 evt. 72406580.

PREST I TOLGA

V. REIDUN WØIE KJØVLELAND: 916 97 283

FOR ØYEBLIKKELIG HJELP: Brann 110 - Politi: 112 Ambulanse 113

FOR MER INFORMASJON: www.tolga.kommune.no

Politisk forankring og kommunalt kvalitetssystem

Første instans som er i kontakt med aktuell bruker/ bonde:

- Bondens nettverk avklarer med bruker om han / hun ønsker bistand
- Avklarer med bruker hvilke instanser/ personer som det er ønskelig skal bidra i nettverksmøte.
- Det skrives fullmakt, gjerne tidsavgrenset, hvor disse instansene/ personene er beskrevet. Fullmakt signeres av bonden.
- Fullmakten oversendes instansene/ personene som bonden ønsker skal bistå.

Politisk forankring og kommunalt kvalitetssystem

Oppfølging i saker med fullmakt:

- Landbrukskontoret koordinerer felles møte med bonden og ovennevnte.
- I møtet avklares hvilke instanser/ personer som gjør hva- tiltaksplan skrives og oversendes møtedeltagere.
- Normal prosedyre er at landbrukskontoret trekker seg ut av nettverket etter dette møte hvis ikke annet avtales.
- Bonden er ansvarlig for oppfølging av egen tiltaksliste.

Politisk forankring og kommunalt kvalitetssystem

Avklaringer mellom landbrukskontoret og kriseteam:

- Ved psykisk helse - landbrukskontor avklarer med fagperson psykisk helse
- Dersom landbrukskontoret får beskjed først om kritisk/alvorlig sykdom eller død, MÅ psykososialt kriseteam varsles med en gang beskjeden kommer, selv sen kveld/natt/helg. Send ut en sms til leder av teamet dersom en ikke får svar på telefon. I slike tilfeller sender kriseteam bekreftende sms til landbruk med status på hendelsen, hvem/hva det gjelder og at de er påkoblet.
- Dersom kriseteam får beskjed først sender de sms til landbrukskontoret for å varsle når det oppstår krise på en driftsenhet med aktiv husdyrproduksjon, med bekreftelse at de er påkoblet.
- Det skal debriefes i etterkant der landbrukskontoret har vært inne. Hvis mulig allerede samme dag eller dag 2 av hendelsen med en eller flere av kommunalt kriseteam/psykisk helsetjeneste.

Politisk forankring og kommunalt kvalitetssystem

Arkiv og taushetsplikt:

- I tilfeller med fullmakt, arkiverer landbrukskontoret alle dokumenter under egen sak i kommunens saksbehandlingssystem. Alle saker som går under benevnelsen " bondens nettverk " er u off -saker jfr. forvaltningslovens § 13.
- Generelle saker kan diskuteres innad i Bondens Nettverk.
- Personsaker kan ikke diskuteres innad i Bondens Nettverk uten fullmakt eller tilstedeværelse fra den person som saken gjelder

Vegen videre...

Vi skal fortsette å styrke stoltheten og selvstendigheten til bøndene våre

- Alltid gårdsbrukeren som er i "førersetet"

Fleksibelt og robust system som kan bidra med støtte på bondens premisser

- "Romslig og stramt nok på samme tid"

Sørge for at nettverket videreføres uavhengig av enkeltpersoner, tillit er skjørt og helt avgjørende

- Dette er kanskje det som er mest krevende!

Fokus på forebygging og gode samtaler

- Før generasjonsskifter
- Før store investeringer
- "Våge å stille de vanskelige spørsmålene, og ta imot de svarene som måtte komme.. "

**Systemet er i kontinuerlig endring,
men formålet er det samme...
- stein på stein..**

